

بیشتر اقوام ایرانی اینجا هیئت دارند

بیتد. پول روی هم گذاشتند و وام گرفتند و زمین را به دو برابر قیمت اصلی خریدند. سینماهای قدیم، شرایط مناسبی نداشت و اهالی مقاومت کردند تا اینجا سینما ساخته نشود.»

مهاجرت گسترده به نازی آباد و وجود کارخانه‌های متعدد و رفت و آمد کارگرها از اقوام و شهرهای مختلف باعث شد تا هیئت‌های بسیاری در این محله شکل بگیرند. غم غربت و احساس تنهایی باعث شد تا هیئت‌ها یکی پس از دیگری در نازی آباد جان بگیرد و در کنار عزاداری، محلی برای احیای هویت اقوام مختلف هم باشد. هیئت سجاده‌ی یکی از آنها بود که علاوه بر کار فرهنگی و مذهبی، برنامه‌های سخنرانی هم برگزار می‌کرد و جوانان فعال در آن مقالات و کتاب‌های افرادی چون شهید مطهری و دکتر شریعتی را با هم ردوبدل می‌کردند. بیشتر ساکنان نازی آباد، آذری‌زبان‌های تبریز، سراب، اردبیل و تعداد کمتری هم زنجان بودند. قمی‌ها، ساوه‌ای‌ها، خلجستانی‌ها، فراهانی‌ها و کاشانی‌ها از ساکنان این محله بودند که هر یک از اینها هیئت‌های مذهبی خودشان را داشتند. هیئت منتظرین، هیئت سرابی‌ها، هیئت موسی‌بن جعفر، هیئت مجید صباغ‌پور، هیئت جان‌نثاران و لیعصر (عج) و ... دهه ۴۰ برپا شدند.

■ موضوع: حسینیه حجت و هیئت‌های معروف نازی آباد
 ■ ویژگی: مهاجرت گسترده به نازی آباد باعث رونق هیئت‌های مختلف از اقوام گوناگون شد

بیشتر اقوام ایرانی از ترک‌زبان‌ها گرفته تا جنوبی‌ها، شمالی‌ها و ... در نازی آباد هیئت دارند. مرکزیت عزاداری سالار شهیدان در این محله معروف تهران، حسینیه حجت است؛ نخستین حسینیه محله که سال ۱۳۳۴ کلنگ ساختش به زمین زده شد. محمد گودرزی از معتمدان محله نازی آباد می‌گوید: «سیدمحمد بوتیمار معروف به «حاجی گل» از نخستین افرادی بود که برای زندگی به این محله آمد. از سال ۱۳۳۳ او و عده‌ای از دوستان و فامیل‌ها تصمیم گرفتند هیئتی را تأسیس کنند و مدتی هم بخشی از جلسات هیئت را در مسجدالرسول (ص) یا به صورت نوبتی در منزل اعضای هیئت تشکیل می‌دادند.

همین نشست‌ها و هیئت‌های خانگی باعث شد تا به فکر ساخت حسینیه برای نازی آباد بیفتند. قبل از اینکه اینجا حسینیه شود موتورخانه شهرداری بود. زمین را به مزایده گذاشتند و فردی زمین را خرید تا سینما بسازد. خب از آنجایی که زمین، درست همجوار مسجدالرسول (ص) بود اهالی رضایت ندادند این اتفاق

بازار دوم محبوب نازی آبادی‌ها

■ موضوع: معرفی بازارهای مسقر در محله
 ■ ویژگی: بیش از ۶ دهه قدمت، محل اعزام رزمندگان به جبهه‌ها

نازی آباد ۴ بازار یا مرکز خرید دارد: بازار اول در محدوده تقاطع خیابان‌های شهید عراقی و شهید اوجانی، بازار دوم در خیابان مدائن، بازار سوم در خیابان نیاکان و بازار چهارم در کوچه‌های حاشیه شرقی خیابان شهید رجایی. از میان این چهار مرکز خرید، بازار دوم برای اهالی محله، خاطره‌انگیز است. این بازار از گذشته تا امروز محلی برای بسیاری از قرار و مدارها، جمع‌ها و ثبت لحظات ماندگار بوده است. اهالی این محله هنوز هم خاطرات شیرین اعزام نیرو به جبهه را به یاد دارند که از حوالی بازار دوم، جوانان خود را برای اعزام به جبهه بدرقه می‌کردند. دهه ۵۰، ۲ بازار روز در محله نازی آباد وجود داشت؛ یکی در حاشیه ضلع جنوبی چهارراه دخیانیت تا خیابان مدائن و دیگری ضلع شمال خیابان مدائن تا بازار کنونی. در قدیم در این بازار فروشندگان در غرفه‌های کنار هم کار می‌کردند. محمد گودرزی، معتمد محله نازی آباد می‌گوید: «۲ تن از فروشندگان دهه‌ها که خیلی معروف بودند هر دو نامشان حسین و هر دو میوه‌فروشی داشتند و در ضلع شمالی خیابان مدائن مستقر بودند. یکی که صدای بلندتری داشت، همیشه با سرو صدا برای فروش میوه‌ها تبلیغ می‌کرد. او در کنار میوه‌فروشی، کارهای دیگری هم انجام می‌داد؛ طبق کشتی جهیزیه و خنجه عقد و طبق کشتی شب چله از کارهای دیگر او بود که با چند نفر دیگر انجام می‌داد. شب چهارشنبه‌سوری هم مقدار زیادی خار برای آتش روشن کردن به مردم می‌فروخت.» بازار دوم به‌عنوان بورس پوشاک شناخته می‌شود و از بازارهای محبوب نه تنها نازی آبادی‌ها بلکه خیلی از محله‌های اطراف است. بازار روز نازی آباد هم در تقاطع خیابان نیکومرام و خیابان بازار دوم قرار دارد. در گذشته، فروشندگان، کنار میدان بازار دوم به صورت دستفروشی یا با گاری‌های چهارچرخ کار می‌کردند.

پناهگاه لحظه‌های خاطره‌انگیز

حسنجانگی از همراهی و همدلی اهالی نازی آباد هم اینطور می‌گوید: «یک سال برای بازسازی عتبات عالیات در یک روز اینجا ۲۱ میلیون تومان طلا اهدا شد. برای بازسازی عتبات عالیات یک میز گذاشتند و ۲ بر چاپ کردند و ۷۰۰ میلیون تومان در یک ماه جمع‌آوری شد. راستش مردم این محله ثروتمند نیستند، ولی وقتی پای ایمان و اعتقادشان به میان می‌آید از همه چیزشان می‌گذرند.»

حجت‌الاسلام محمدباقر دشتیانه امام جماعت مسجد الرسول (ص) نازی آباد آبان ۱۳۹۵ در ۸۷ سالگی دارفانی را وادع گفت. او سومین روحانی بود که توسط گروهک فرقان در سال ۱۳۵۸ ترور نافرجام شد. ایشان از نخستین اعضای جامعه روحانیت مبارز در سال‌های ابتدایی انقلاب بود و ۶۲ سال در مسجد الرسول (ص) محله نازی آباد، مسئولیت امام جماعت را بر عهده داشت. ایشان وصیت کرده بود بعد از مرگش در مسجد دفن شود و اینگونه در مسجدی که خود بانی ساختش بود، آرام گرفت.

خاطره است و پسران جوانان هم پناهگاه لحظه‌های خاطره‌انگیز. اصلاً مسجد در محله نازی آباد فقط جنبه عبادی ندارد. یک پایگاه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی است. همان سال ۱۳۵۸ با امکانات محدودی که بود در این مسجد یک چاپخانه کوچک راه‌اندازی کردند. در این چاپخانه دفتر مشق برای بچه‌های بی‌بضاعت تولید می‌کردند. اهالی کارهای بزرگی در این مسجد انجام دادند. از همان ابتدای انقلاب، محله مبارزات و در دوران دفاع مقدس هم محل اعزام نیرو به جبهه و پایگاه پشتیبانی و حمایتی بود. سال ۱۳۵۵ با حمایت مرحوم دشتیانه، کتابخانه مسجد راه‌اندازی شد که برای محله نازی آباد غنیمتی به حساب می‌آمد. بچه‌ها بیشتر وقتشان را در این کتابخانه می‌گذراندند. اصلاً مسجد برای بچه‌های محله مثل خانه بود. صبح‌ها قبل از نماز صبح جوان‌ها راهی مسجد می‌شدند، آنقدر که مرحوم دشتیانه می‌گفتند چقدر شلوغ می‌کنید، مراعات مردم را کنید. البته ایشان اعتقاد داشت درهای مسجد نباید هیچ‌گاه بسته باشد.»

■ موضوع: مسجدالرسول
 ■ ویژگی: نخستین مسجد نازی آباد و پایگاه فرهنگی و اجتماعی محله

محال است که نازی آبادی باشی و پایت به مسجد الرسول (ص) نرسیده باشی. سال ۱۳۳۲ مرحوم حجت‌الاسلام «محمدباقر دشتیانه» بانی ساخت مسجد شد. روحانی مبارز و انقلابی که زمین مسجد را می‌خرید و از همان ابتدا آنجا را وقف مسجد می‌کند. حاجی دشتیانه اصالتاً برازجانی بود و در حوزه علمیه قم درس خوانده و از شاگردان مرحوم آیت‌الله بروجردی بود. او سال‌های ۱۳۳۳-۱۳۳۲ به تهران می‌آید و در نازی آباد ساکن می‌شود.

نقشه ساخت مسجد را مرحوم لرزاده می‌کشد و حاج «عباس کیهانی» معماری‌اش را بر عهده می‌گیرد. نوروزعلی حسن‌جانی از پیرمردهای خوش حافظه و خوش کلام محله نازی آباد درباره این مسجد می‌گوید: «مسجدالرسول (ص) برای قدیمی‌های محله، سراسر